

Dosarul nr. 3ra-1581/18

prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud. D. Manole)

DECIZIE

28 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Iacob Guja,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Iacob Guja
împotriva Procuraturii Generale cu privire la contestarea actului administrativ,
restabilire la lucru, încasarea salariului pentru absența forțată de la lucru și repararea
prejudiciului moral,
împotriva hotărârii din 17 decembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău, prin care
acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La data de 10 iulie 2008 Iacob Guja a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Procuraturii Generale cu privire la contestarea actului administrativ,
restabilire la lucru, încasarea salariului pentru absența forțată de la lucru și repararea
prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în anul 2001 a fost angajat în
cadrul Procuraturii Generale în funcția de specialist principal pentru relații cu
mijloacele de informare în masă, iar ulterior a fost desemnat în funcția de șef al
Secției relații cu mijloacele de informare în masă, însă la data de 03 martie 2003. a
fost concediat.

A menționat că, nefiind de acord cu concedierea sa, a depus cerere de chemare
în judecată împotriva Procuraturii Generale cu privire la restabilirea în funcția
deținută anterior și încasarea salariului restant.

A susținut că, atât Curtea de Apel Chișinău, cât și Curtea Supremă de Justiție
au respins acțiunea, însă prin hotărârea din 12 februarie 2008 a Marii Camere a Curții
Europene a Drepturilor Omului s-a constatat că, concedierea sa pentru răspândirea
scrisorilor constituie o ingerință a autorității publice în libertatea de exprimare,
garantat de art. 10 §1 din Convenție.

A afirmat că, la data de 11 martie 2008 a depus cerere de revizuire împotriva
deciziei din 26 noiembrie 2003 a Curții Supreme de Justiție, iar prin încheierea din
30 aprilie 2008 a Curții Supreme de Justiție a fost admisă cererea de revizuire depusă
de către Iacob Guja, a fost casată decizia instanței de recurs și a fost reținută cauza

pentru rejudecarea recursului.

A relevat că, prin decizia din 28 mai 2008 a Curții Supreme de Justiție recursul său a fost admis, a fost casată hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care a fost admisă acțiunea, a fost anulat ordinul de concediere și a fost restabilit Iacob Guja în funcția anterior deținută.

A invocat că, la data de 05 iunie 2008, prin ordinul pârâtei nr. 523-p, a fost restabilit în funcția de șef al Secției relații cu mijloacele de informare în masă a Procuraturii Generale, începând cu 28 mai 2008.

A declarat că, la data de 16 iunie 2008 Procuratura Generală i-a adus la cunoștință conținutul ordinului nr. 551-p, prin care a fost eliberat din funcție, începând cu data de 10 iunie 2008.

În această ordine de idei, a apreciat acțiunile Procuraturii Generale ca fiind ilegale, deoarece aceasta nu s-a conformat art. 46 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

A solicitat anularea ordinului pârâtei nr. 551-p din 16 iunie 2008, restabilirea sa în funcția deținută anterior și încasarea de la pârâtă a salariului mediu pentru absența forțată de la lucru și a sumei de 100000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 17 decembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău acțiunea depusă de către Iacob Guja a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 26 februarie 2009 și 27 martie 2009 Iacob Guja a declarat recurs împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, hotărârea primei instanțe este neîntemeiată și ilegală.

A menționat că, prima instanță a încălcat prevederile art. 241 alin. (5) CPC și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

A susținut că, prima instanță a examinat fondul cauzei superficial.

A afirmat că, prima instanță a aplicat legea care nu trebuia să fie aplicată și, anume, art. 14 alin. (8) din Legea serviciului public nr. 443-XII din 04 mai 1995.

A relevat că, la examinarea cauzei în fond, a invocat că, Secția relații cu mijloacele de informare în masă nu face parte din aparatul Procuraturii Generale, iar funcționarii secției respective nu pot fi încadrați în prevederile art. 14 alin. (8) din Legea enunțată, deoarece această normă stabilește expres funcționarii, care urmează să demisioneze.

A declarat că, pînă la momentul concedierii sale și ulterior, în cadrul Procuraturii Generale activează Serviciul de presă și nici unul din funcționarii acestuia nu a fost demis.

A invocat că, intimata nu a demonstrat că i-a fost eliberat cartela magnetică necesară pentru a avea acces în incinta Procuraturii Generale, care, totodată, servește pentru evidența electronică a timpului de muncă a angajaților Procuraturii Generale, i-au fost aduse la cunoștință atribuțiile funcției, așa cum prevede art. 49 din Codul muncii și i-au fost puse la depoziție cheile de la vreun birou.

Prin decizia din 29 aprilie 2009 a Curții Supreme de Justiție a fost respins recursul declarat de către Iacob Guja și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 18 iulie 2018 Iacob Guja și reprezentantul acestuia, Vitalie Zama au depus cerere de revizuire împotriva deciziei instanței de recurs, solicitând admiterea acesteia, casarea deciziei instanței de recurs, rejudecarea recursului,

casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

Au considerat că, decizia instanței de recurs urmează a fi retractată în temeiul art. 449 lit. h) CPC, conform căruia revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărâre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională.

În acest sens, au invocat că, la data de 27 februarie 2018 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a adoptat și pronunțat hotărârea pe cauza Guja versus Republica Moldova nr. 2 (cererea nr. 1085/10), prin care a declarat că, a avut loc violarea art.10 din Convenție.

Au menționat că, înalta Curte a constatat că, modul în care autoritățile au executat decizia din 28 mai 2008 a Curții Supreme de Justiție de restabilire a reclamantului-revizuent, precum și tratamentul, la care a fost supus acesta pe durata a zece zile a angajării sale, denotă că, noua concediere a lui Iacob Guja nu a fost rezultatul unei noi și irelevante dispute de muncă, ci mai degrabă o continuare a măsurilor de represiune pentru whistle-blowing-ul din 2003.

Astfel, Curtea a conchis că, noua concediere a lui Iacob Guja constituie o ingerință în dreptul acestuia la libertatea de exprimare.

Au susținut că, Curtea a ajuns la concluzia că, prin prisma articolului 10 §2 din Convenție, noua ingerință nu era necesară într-o societate democratică, Procuratura Generală continuând măsurile sale de represiune împotriva reclamantului-revizuent pentru informare.

Prin încheierea din 17 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție a fost admisă cererea de revizuire depusă de către Iacob Guja și reprezentantul acestuia, Vitalie Zama, a fost casată decizia instanței de recurs și a fost reținută cauza pentru rejudecarea recursului.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la admiterea parțială a acțiunii din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, prin ordinul Procuraturii Generale nr. 1329-p din 25 decembrie 2001 recurentul Iacob Guja a fost angajat funcția de șef al Secției relații cu mijloacele de informare în masă a Procuraturii Generale, iar prin ordinului Procuraturii Generale nr. 139-p din 03 martie 2003 Iacob Guja a fost eliberat din funcția enunțată și concediat din organele procuraturii.

De asemenea, s-a constatat că, prin hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 12 februarie 2008 s-a constatat că, concedierea recurentului pentru răspândirea scrisorilor constituie o ingerință a autorității publice în libertatea de exprimare, după cum este prevăzut în art. 10 § 1 din Convenție.

Prin decizia din 28 mai 2008 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de către Iacob Guja, a fost casată hotărârea din 16 septembrie 2003 a Curții de Apel Chișinău și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea lui Iacob Guja a fost admisă, a fost anulat ordinul Procuraturii Generale nr. 139-p din 03 martie 2003, a fost restabilit în funcția de șef al Secției relații cu mijloacele de informare în masă a Procuraturii Generale și a fost încasat de la Procuratura Generală în beneficiul lui Iacob Guja salariul pentru absența forțată de la lucru începând cu 01 iulie 2007 până la 28 mai 2008 în sumă de 10120 lei, hotărârea fiind dispusă spre executare imediat.

La data de 05 iunie 2008, întru executarea deciziei din 28 mai 2008 a Curții Supreme de Justiție, Procuratura Generală a emis ordinul nr. 523-p, prin care recurentul a fost restabilit în funcția anterior deținută - șef al Secției relații cu mijloacele de informare în masă a Procuraturii Generale de la 28 mai 2008 și i-a fost achitat salariul pentru absența forțată de la lucru pentru perioada 01 iulie 2007 - 28 mai 2008 în sumă de 10120 de lei.

Ulterior, prin ordinul Procuraturii Generale nr. 294-p din 30 martie 2009 „Cu privire la modificarea ordinului nr. 523-p din 05 iunie 2008” a fost expus pct. 1 al ordinului nr. 523-p din 05 iunie 2008 într-o nouă redacție și a fost considerat Iacob Guja restabilit în funcția de șef al Secției relații cu mijloacele de informare în masă a Procuraturii Generale, de la 03 martie 2003.

Din materialele dosarului rezultă că, la data de 16 iunie 2008 Procuratura Generală a emis ordinul nr. 551-p, prin care Iacob Guja a fost eliberat din funcția de șef al Secției relații cu mijloacele de informare în masă a Procuraturii Generale, de la data de 10 iunie 2008, în baza art. 14 alin. (8) din Legea serviciului public nr. 443-XIII din 04 mai 1995.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Iacob Guja a solicitat anularea ordinului Procuraturii Generale nr. 551-p din 16 iunie 2008, restabilirea sa în funcția deținută anterior și încasarea de la Procuratura Generală a salariului mediu pentru absența forțată de la lucru și a sumei de 100 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 17 decembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău, menținută prin decizia din 29 aprilie 2009 a Curții Supreme de Justiție, acțiunea depusă de către Iacob Guja a fost respinsă ca neîntemeiată.

Conform art. 4 alin. (1) din Constituția RM, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

Parlamentul RM, prin Hotărârea din 24 iulie 1997, a ratificat Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care este un tratat internațional obligatoriu pentru Republica Moldova și dispozițiile căruia au devenit parte componentă a legislației naționale, fiind aplicabile din 12 septembrie 1997.

Conform art. 46 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, înaltele părți contractante se angajează să se conformeze hotărârilor definitive ale Curții în litigiile în care ele sunt părți.

La data de 27 februarie 2018 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a adoptat hotărâre pe cauza Guja versus Republica Moldova nr. 2 (cererea nr. 1085/10), prin care a constatat că, a avut loc violarea art. 10 din Convenție.

În acest sens, Curtea a considerat că, există suficiente motive pentru a se conchide că, a doua concediere a lui Iacob Guja de la locul de muncă nu era legată de un litigiu obișnuit de muncă, ci avea toate caracteristicile unor represalii pentru acțiunile sale de dezvăluire a scrisorilor din anul 2003.

De asemenea, Curtea a considerat că concedierea lui Iacob Guja de la lucru din iunie 2008 a constituit o „ingerință a unei autorități publice” în dreptul său la libertatea de exprimare protejate de art. 10 §1 din Convenție. O asemenea ingerință reprezintă o încălcare a art. 10 dacă este „prevăzută de lege”, dacă nu urmărește unul sau mai multe scopuri legitime și dacă nu este „necesară într-o societate democratică” pentru realizarea acestor scopuri.

Prin urmare, Curtea a conchis că, ingerința în dreptul lui Iacob Guja la libertatea de exprimare, în special în dreptul său de a transmite informații, nu era „necesară într-o societate democratică”.

Astfel, Iacob Guja a fost eliberat din funcție cu încălcarea dreptului la libertatea de exprimare, garantat de art. 32 din Constituția RM și din acest motiv, conform art. 26 alin.(1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000, ordinul Procuraturii Generale nr. 551-p din 16 iunie 2008 „Despre demisionare” necesită a fi anulat ca fiind emis cu încălcarea legii.

Conform art. 89 alin. (1) din Codul muncii, salariatul transferat nelegitim la o altă muncă sau eliberat nelegitim din serviciu poate fi restabilit la locul de muncă prin negocieri directe cu angajatorul, iar în caz de litigiu - prin hotărâre a instanței de judecată.

Ținând cont de prevederile legale enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a-l restabili pe Iacob Guja în funcția de șef al Secției relații cu mijloacele de informare în masă a Procuraturii Generale, începând cu data de 10 iunie 2008.

Conform art. 90 alin. (1), (2) lit. a) și c) și (3) din Codul muncii, în cazul restabilirii la locul de muncă a salariatului transferat sau eliberat nelegitim din serviciu, angajatorul este obligat să repare prejudiciul cauzat acestuia, iar repararea de către angajator a prejudiciului cauzat salariatului constă în plata obligatorie a unei despăgubiri pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă într-o mărime nu mai mică decât salariul mediu al salariatului pentru această perioadă și în compensarea prejudiciului moral cauzat salariatului.

Mărimea reparării prejudiciului moral se determină de către instanța de judecată, ținându-se cont de aprecierea dată acțiunilor angajatorului, dar nu poate fi mai mică decât un salariu mediu lunar al salariatului.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a încasa de la Procuratura Generală în beneficiul lui Iacob Guja salariul pentru absența forțată de la lucru în perioada 10 iunie 2008 - 14 noiembrie 2018 și un salariu mediu lunar al acestuia, cu titlu de prejudiciu moral.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrative lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de

a admite recursul, de a casa integral hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă hotărâre, prin care acțiunea depusă de către Iacob Guja împotriva Procuraturii Generale cu privire la contestarea actului administrativ, restabilire la lucru, încasarea salariului pentru absența forțată de la lucru și repararea prejudiciului moral de admis parțial, cu anularea ordinului Procuraturii Generale nr. 551-p din 16 iunie 2008 despre demisionare, restabilirea lui Iacob Guja în funcția de șef al Secției relații cu mijloacele de informare în masă a Procuraturii Generale, începând cu data de 10 iunie 2008 și încasarea de la Procuratura Generală în beneficiul lui Iacob Guja a salariului pentru absența forțată de la lucru în perioada 10 iunie 2008 - 14 noiembrie 2018 și a unui salariu mediu lunar al acestuia, cu titlu de prejudiciu moral, iar în rest acțiunea de respins.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Iacob Guja.

Se casează integral hotărârea din 17 decembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Iacob Guja împotriva Procuraturii Generale cu privire la contestarea actului administrativ, restabilire la lucru, încasarea salariului pentru absența forțată de la lucru și repararea prejudiciului moral și se pronunță o hotărâre nouă, prin care:

Se admite parțial acțiunea depusă de către Iacob Guja împotriva Procuraturii Generale cu privire la contestarea actului administrativ, restabilire la lucru, încasarea salariului pentru absența forțată de la lucru și repararea prejudiciului moral de admis parțial.

Se anulează ordinul Procuraturii Generale nr. 551-p din 16 iunie 2008 despre demisionare.

Se restabilește Iacob Guja în funcția de șef al Secției relații cu mijloacele de informare în masă a Procuraturii Generale, începând cu data de 10 iunie 2008.

Se încasează de la Procuratura Generală în beneficiul lui Iacob Guja salariul pentru absența forțată de la lucru în perioada 10 iunie 2008 - 14 noiembrie 2018 și un salariu mediu lunar al acestuia, cu titlu de prejudiciu moral.

În rest acțiunea se respinge.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Stemioală

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Mariana Pitic